

Boodschappenlijst

| **Marc Hooghe**

De Morgen, 12 oktober 2011

Ons land is de voorbije drie jaar grondig door elkaar geschud. In 2008 kon Guy Verhofstadt nog een goed doordachte nota voorleggen over de toekomst van het Belgisch federaal bouwwerk. Verhofstadt ging uit van een coherente visie, waarbij sommige bevoegdheden werden overgeheveld naar de deelstaten, maar andere bevoegdheden juist werden ondergebracht bij het federale niveau. Van die blauwdruk blijft niet veel meer over. Het huidige akkoord bestaat eerder uit een schier eindeloze boodschappenlijst van bevoegdheden die worden overgeheveld naar de deelstaten. Het zal allicht voor eeuwig een raadsel blijven vanuit welke federale logica men besloot dat de controle op het gewicht van vrachtwagens nu naar de gewesten gaat. Weegt een Vlaamse vrachtwagen dan zwaarder dan een Waalse camion?

Er zit één constante in het akkoord en dat is dat het federale niveau verder wordt uitgekleeft. De Vlaamse regering kan tevreden zijn: ze wordt op haar wenken bediend. Dat eenrichtingsverkeer was ook al dominant aanwezig bij de vorige vijf staatsvormingen, maar men bereikt nu een bijzonder kritisch punt. Binnenkort mag het federale niveau zich enkel nog bezig houden met het redden van failliete banken, het innen van belastingen, en het sturen van soldaten naar Afghanistan. Niet echt bevoegdheden waar de gemiddelde burger dolenthousiast van wordt.

Het risico is dan ook groot dat het federale niveau niet langer voldoende slagkracht en legitimiteit zal hebben om het samenwerkingsfederalisme draaiende te houden. Want ook dat is duidelijk in het akkoord: er zal voortdurend moeten worden samengewerkt in een geest van federale loyaliteit tussen gewesten, gemeenschappen en het federale beleidsniveau.

Dat samenwerkingsfederalisme is noodzakelijk maar het is ook bijzonder kwetsbaar. Eén extremistische partij in één deelstaatregering die de boel wil verzieken kan het systeem alsnog lam leggen. Het akkoord bevat niet veel meer dan een halfslachtig compromis over samenvallende verkiezingen als instrument om voor de noodzakelijke stabiliteit te zorgen. Het Belgisch federaal model heeft nu weer een onderhoudsbeurt gekregen, maar het blijft bijzonder kwetsbaar voor extremisme en sabotage.

Weldra mag het federale niveau enkel nog banken redden, belastingen innen en soldaten naar Afghanistan sturen